

Izbaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostor: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$5.00. Chicago, Ill., sobota, 4. septembra (Sept. 4th) 1920. Subscription \$5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 208.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PETA REDNA KONVENCIJA S. S. P. Z.

IZREDNA KONVENCIJA SSPZ SPREJELA ZDRUŽITVENO POGODBO.

Na izredni konvenciji v petek popoldne so glasovali za sprejem zdržitvene pogodbe vsi oni delegati in gl. odborniki, kakor pri formalnem glasovanju, tako da je izmed 54 prisotnih glasovalo 35 za pogodbo, 17 proti, 2 sta se vzdržala glasovanja.

Glavni odbor je konstatiral, da ni potrebne dvotretjinske večine, ker sta se dva delegata vzdržala glasovanja. Vnela se je dolga debata, na kar je bil sprejet predlog, da se izvoli odbor 4 članov, ki naj dobijo pojasnila pri navzočih glede te zadeve, ali je pogodba sprejeta ali ne.

RAZPRAVA IN GLASOVANJE PO IMENIH O ZDRUŽITVENI POGODBI.

Četrta seja v četrtek popoldne 2. septembra.

Konvenčni predsednik otvori ob poludnev popoldan četrto zasedanje in pozove zapisnikarja, da naj prečita imena delegatov in gl. odbornikov. Zapisnikar konstatira, da so vsi navzoči razum enega, kateri se je oprostil že dopoldan.

Zapisnik drugega zasedanja sprejet s popravkom, da se je spoznavam glede zdržitve, naredil v Clevelandu mesto v Johnstownu, kot se glasi zapisnik.

Nato prečita zapisnikar po zdrave družtev št. 28 v Granite City, Ill., in št. 67 v Johnston City. Zadnje apelira na zbornico, da naj defuje za zdržitven slovenskih podpornih jednot in zvez, istotako apelira društvo v Aquilariu, Colo. Pozdrave stu poslala tudi "Proletarec" in izvršalni odbor JRZ.

Na dnevni red pride zdržitven slovenskih podpornih zvez, ki je bila v razpravi že na prejšnjih dveh sejah. Delegat Mahnič predlaga, da naj se prečita tozadevna resolucija in da naj se potem prične splošna debata.

Za besedo se oglasi delegat Somrak, ki povdarja, da se mora- jo vpoštevat sklepi zdr. odbora, ki je izdelal tozadevno pogodbo, katero je sedaj razdelil med vse delegate. Že prej je pojasnil, kaj se je naredilo v tem oziru in kako delalo. Zdržitvena pogodba bi morala biti priobčena v uradnem glasilu SSPZ, kot je to storila SNPJ, ki je priobčila v svojem uradnem glasilu vse stvari kajooe se zdržitve. Zakaj gl. odbor SSPZ, ni tega storil, on ne ve, pač pa bo dal gl. odbor pozneje odgovor. Rezolucija, katero bo prečital in katero mora ta redna konvencija SSPZ sprejeti, se glasi, da naj se vrši izredna konvencija, ki naj odobri ali pa zavže zdržitveno pogodbo. Toda ta resolucija in zdržitvena pogodba pa mora biti prej objavljena v uradnem glasilu SSPZ in sicer angleški tekst, predno se more kaj sklepati o zdržitveni pogodbi sami. Ako zbornica sprejme to resolucijo, se izredna konvencija lahko takoj vrši. Na to prečita resolucijo za sklicanje izredne konvencije, ki naj ima nalogo potrditi ali pa zavreči zdržitveno pogodbo. Po prečitani resoluciji povdarja, da mora biti ista sprejeta z dvotretjinsko večino vseh navzočih delegatov in gl. odbornikov. Povdarja pa tudi, ako bi bila ta pogodba že priobčena v uradnem glasilu, kot je to storila SNPJ, bi bilo delo veliko olajšano, ker pa ni bila, bo do sedaj nekatere težave, katere bo lahko premagati, ako bo delegati za zdržitve.

Nato proglasi konvenčni predsednik debato o zdržitveni pogodbi odprta. Delegat Britz pozivlje vse navzoče delegate in gl. odbornike, da naj debetirajo stvarno in da naj se izogibljajo vseh nepotrebnih fraz. Delegat Mahnič pozivlje vse nasprotnike zdržitve, da naj podajo

VELIKE IZGUBE ANGLEŽEV V MALI AZIJ.

Arabski domačini v Mezopotamiji so napovedali "sveto vojno" Angležem.

ANGLIJA PONUJA KONCESIJE.

London, 3. sept. — Položaj v Mezopotamiji je vedno slabši. Angleška garnizija v Montefiku je oblegana od arabskih čet, ki so napovedale "sveto vojno" Angležem. V bojih zadnje dni so imele britske posadke velike izgube. V pokrajini Samavi se vrši veliko gibanje rebelnih domačinov, ki v manjših oddelkih dirjajo po peščenih pustinjah, napadajo angleške postojanke in zopet izginejo brez sledu, ako se jim ne posreči napad.

Najhujši boji se vrše v okolici Hilaha, kjer imajo ustaši okrog 15,000 mož v akciji. Poročilo poveljnika v Mezopotamiji se glasi, da so angleške čete odbile napad ustašev dne 26. avgusta, toda drugi dan so rebeli ponovili napade in Angleži so izgubili nekaj postojank.

General Percy Cox, komisar angleške vlade, je zdaj na potu v Mezopotamijo, kjer se snide z voditelji nezadovoljnih Arabcev in jim ponudi nekatere koncesije, da jih pomirijo. Ena koncesija je, da smejo Arabci imeti svoj parlament in domačo vlado, toda zunanje zadeve Mezopotamije ostanejo pod kontrolo Velike Britanije.

stvarne dokaze, zakaj so proti zdržitvi.

Za besedo se glasi delegat Somrak, ki povdarja, da je zdržitvena pogodba najvažnejši del vsega, važnejša kot pa resolucija sama. Nato prečita zdržitveno pogodbo.

Ko je bila pogodba prečitana, se oglasi za besedo gl. odbornik Martin Konda, ki povdarja, da je ta pogodba ista, kot je bila prva, ko se je izdelala in ko je bil on sam v zdržitvenem odboru. Tudi takrat so se pokazale zapreke, ko je bila v razpravi točka o predaji premoženja in poslovnih knjig, kakor se tudi sedaj glasi česta točka v tej zdržitveni pogodbi, da morajo organizacije, ki so za zdržitve, izročiti vse svoje premoženje in poslovne knjige pred zdržitveno konvencijo. In da je bila prva pogodba le vsled tega zavrnjena pri članstvu z več kot dvotretjinsko večino, ker se ni strinjalo s tem.

Konvenčni predsednik ga opozori, da sedaj ni splošna debata, ampak da naj čita točko za točko zdržitvene pogodbe in da se bo debatiralo o posameznih točkah.

Za besedo se oglasi dr. Kern, ki opozarja vse navzoče, da je ta pogodba končna, in da ne moremo spreminjati sedaj nobene točke, in pred nami je samo vprašanje, ali to pogodbo sprejmemo, ali pa zavremo. Ta zbornica pa lahko predloži kake nasvete ali sugestije, katere naj vpošteva zdržitvena konvencija.

Predsednik SSPZ je mnenja, da naj se poda celotno poročilo od zadnje konvencije SSPZ, da se bo na ta način razjasnilo, kje se je zavlačevalo z zdržitvijo.

Po daljšem debatiranju je bil sprejet predlog, da naj se debatira v splošnem o pogodbi, ne pa o posameznih točkah. Delegat Junko predlaga, da naj se da vsakemu posameznemu govorniku samo deset minut časa govoriti za ali proti. Gl. predsednik Kužnik pa stavi protipredlog, da naj se dovoli vsakemu govorniku neomejen čas v razpravi, ki naj pa govori samo o eni stvari in ne ponavlja eno in isto stvar. Zbornica je odglasovala, da ima vsak govornik samo deset minut časa.

Za besedo se oglasi gl. odbornik Martin Konda, ki ponavlja isto, namreč, da so bila takoj v začetku nasprotja, ko se je pričelo razpravljati o predaji premoženja in poslovnih knjig (Nadaljevanje na 4. str. 1. kol.)

DELO NA POLJU TRDEGA PREMOMA PRAKTIČNO POČIVA.

OKOLI STO TISOČ RUDARJEV JE OSTALO DOMA NA ANTICITNEM POLJU.

Stavka rudarjev v Illinoisu se tudi širi.

Wilkesbarre, Pa. — Kopanje moga praktično ustavljeno. Poročila govore, da je doma ostalo premoga je na polju trdega premoka okoli sto tisoč rudarjev in da delo počiva popolnoma v 180 do 200 rudnikih. Vseh rudarjev na polju trdega premoga je sto tri in sedemdeset tisoč.

Stavkovno gibanje se je razvilo od Carbondala do Schuylkilla in v rudniških selih je vse mirno, prišlo ni do najmanjšega kaljenja miru. Rudarji pravijo, da so si vzeli počitnice in da niso na stavki. Te počitnice so pričele brez vsake najmanjše demonstracije, še shodov niso obdržavali, pa tudi na sejah svojih lokalnih organizacij niso delali zaključkov, ampak ostali so doma, češ, da je vsak rudar tudi upravičen do počitnic, kadar jih počeli.

Najbolj so prizadete velike kompanije, ki se najbolj trdovratno vpirajo zahtevam rudarjev. Pri teh kompanijah dela komaj četrtnina rudarjev. V nekatere rudnike je prišlo nekaj rudarjev na delo, doma je pa ostalo od dvajset do petdeset odstotkov delavskih moči, tako da se obratovanje rudnika ne izplača.

Neodvisni premogovniški podjetniki, to je taki, ki ne pripadajo k organizaciji premogovniških podjetnikov, pa večinoma obratujejo svoje rudnike. Poročila ne povejo, če so ti neodvisni podjetniki pristali prostovoljno na zahteve rudarjev ali so napravili v njih kakšen poseben dogovor.

Trgovci in drugi elementi, ki živijo takorekoč od rudarjev, agitirajo proti počitnicam rudarjev, ker se boje, da rudarji ne bodo prejimali stavkovne podpore in se zaradi tega znika kupovalna moč. Nekateri imenujejo te trgovce in prekupčevalce, ki so proti počitnicam rudarjev, javno mnenje, rudarji pa pravijo, da so javno mnenje nihče drugi kot rudarji sami, ker tvorijo ogromno večino v vseh rudarskih distriktih. Ti rudarji ali ta večina je pa za počitnice rudarjev, ergo je tudi javno mnenje za počitnice.

Scranton, Pa. — Zastopniki rudarjev in premogovniških podjetnikov, ki so ostali na konferenci, so podpisali pogodbo za dve leti, toda zastopniki rudarjev so jo podpisali s protestom. Rudarski mezdni odbor se snide takoj drugi dan na konferenci in bo zahteval, da prične takoj zopet razprava o mezdni pogodbi. Rudarji zahtevajo, da se mezda poveča še za nadaljnjih petnajst odstotkov za rudarje, ki delajo od kosna, dnevna mezda pa za dva dolarja.

Belleville, Ill. — Sem so došla poročila, da delo počiva v trideset rudnikih v južnem delu države. Rudarji pravijo, da v deset rudnikih ne delajo, ker primanjkujejo železniški vozovi, v drugih rudnikih je stavka. Rudarji, ki prejemaajo dnevno mezdo, so nezadovoljni, ker se jim je oduzela doklada zaradi povišanja dnevne mezde na \$7.50.

Peoria, Ill. — Tukaj so rudarji odšli na počitnice. Okoli tri tisoč jih je. V četrtek je počivalo delo v vseh rudnikih tukajšnje okoliče.

VELEPOROTA ZOPET NI NA STOPILA PROTI BOGATEMU UBIJALCU.

Chicago, Ill. — Veleporota je izjavila, da ne vidi vzroka, da prične s ponovnim postopanjem proti milijonarju W. Kittredgu, kateremu obtožnica očita, da je v pijanosti povzročil do smrti 18-letnega dijaka Frank Kavana. Dr. več s svojim avtomobilom s hitro-čo petdeset milj v uri.

KATOLIŠKE GLAVE V ANGLIJI SE PREPIRAJO RADI MCSWEENEJA

Ali je korški župan samomorilec ali ni — to vprašanje muči jezuite in župnike.

VLADA NOČE IZPUSTITI JETNIKA.

London, 3. sept. — Medtem ko je prostovoljni post Terence MacSweeneya, sinfajnovskega župana iz Corka, dosegel dvaindvajseti dan in ko se jetnik bori s smrtjo v brixonski ječi, je nastal med katoliškimi glavami v Angliji velik konflikt, ki se suče okrog vprašanja: Ali je MacSweeney samomorilec ali ni?

Vodja jezuitov v Angliji, Bernard Vaughan, je izjavil, da je korški župan samomorilec in radi tega ni vreden zadnjih zakramentov po katoliških obredih. Jezuitova izjava je pa naletela na odpor pri drugih avtoritetah katoliške cerkve, ki pravijo, da glodovni stavkar ni samomorilec. MacSweeneyev spovednik, kaplan Dominik, pravi, da on se ne briga, kaj govori "oče" Vaughan. Nekateri duhovniki, ki protestirajo proti izjavi Vaughana, so mnenja, da potemtakem je bil Kristus tudi samomorilec, ker se je pustil križati. Po njihovem mnenju je korški župan mučenik, ki ni obupal nad svojim življenjem, kar je v drugem slučaju samomor, temveč umira za svojo domovino, vsled česar ni njegovo prostovoljno stradanje na smrt noben greh. Tako se pripravajo, ali zdi se, da je večina na strani onih, ki smatrajo, da MacSweeney ni samomorilec.

Jetnik je bil o polnoči še živ, dasiravno je bolj podoben mrliču kot živemu človeku. Sinoči je prišla vest, da je papež maševal zanj v svoji privatni vatikanski kepe- li. Ta vest je okorajžila nasprotnike jezuita Vaughana, ker v tem vidijo dokaz, da tudi papež ne smatra MacSweeneya za samomorileca.

Zadnje upanje, da se vlada premisli v odločilnem hipu in izpusti župana, je izginilo včeraj, ko je prišla brozjavka iz Lucerna (Švica), kjer se mudita Lloyd George in Hamar Greenwood, tajnik za Irsko, ki se glasi, da vlada ostane pri svojem sklepu. Arthur Balfour, nadomestni ministrski predsednik, je tudi dejal včeraj, da usoda MacSweeneya je v njegovih lastnih rokah, ne pa v rokah vlade; to se pravi, da lahko umre, če noče vzeti jedi.

Vendar se pa vlada boji posledic. Vlada priznava, da bo smrt korškega župana povzročila velike demonstracije in izgrede po vsej Irski in morda tudi napad na vladne uradnike v Londonu. Za vse to se je vlada že pripravila. Močne vojaške čete stražijo vladno poslopja in okoličje ječe v Brixtonu. V krajih, kjer so naseljeni Irski, so tudi pomnožene vojaške čete.

Po vestih iz Belfasta je tam zdaj mir. Bolničnice so napolnjene z ranjenci. Poskus ulsterskih protestantov, da bi njihova organizacija prostovoljce prevzela nad mestom kontrolo, je izpadle. Policija je včeraj zaplenila 9000 strelnih nabojev, ki so jih imeli protestantje shranjene v neki hiši. Materialna škoda vsled izgrediv v Belfastu znaša več milijonov dolarjev.

Redni spopadi in krvavi boji po drugih krajih Irske se nadaljujejo. V Ballaghaderennu je včeraj 60 oboroženih sinfajnovcev napadlo policijsko postajo in silovito streljanje je trajalo več ur. Dva policista in eden civilist so bili obžalani mrtvi.

V Baldoylu blizu Dublina je četa sinfajnovcev napadla stan vladne letalske eskadre, katerega so osvojili in zaplenili veliko šte- vilno tajnih vojaških dokumentov, ki vsebujejo načrte za operacije angleških čet na suhem, morju in v zraku in ključ tajnega dopisovanja med poveljniki angleške armade na Irskem. To je bil naj- drzejši napad in najbogatejši plen, ki prinaša vse dosedanje v konfliktu na Irskem.

DVOOBRAZNA POLITIKA LLOYD GEORGEVE VLADE.

London, 3. sept. — Arthur Balfour, začasni ministrski predsednik v odstotnosti Lloyda Georgea, ki se muči na počitnicah v Švici, je včeraj objavil odgovor angleške vlade na njo ruske sovjetske vlade v zadevi mirovni pogojev, ki jih je sovjetska Rusija predložila Poljski.

Odgovor dokazuje, da je Lloyd George obrnil plašč po vetru in zopet spremenil svoje stališče.

Medtem ko je pred dvema tednoma, kadar je rdeča vojska stala pred avrsko, odobril ruske pogoje in priporočil Poljakom, da je najbolje, če jih sprejmejo, je zdaj zavihal nos in pričel iste pogoje pobijati na veliko veselje Francije. Zadnji teden je Lloyd George v družbi italijanskega ministrskega predsednika — s katerim je konferiral na švicarski meji — izjavil, da se ne strinja z nekaterimi točkami sovjetskega mirovnega programa. Vlada v Moskvi je takoj odgovorila Georgu in mu povedala, kar mu je šlo, kakor je razvidno iz objavljene Balfourjeve note.

Čiherin je v svoji noti brez ovin- kov konstatiral, da igra oficielna Anglija dvoobrazno politiko, da namreč danes odobri, kar je včeraj pobijala, a jutri bo zopet pobijala, kar je danes odobrila.

Čiherin je opozoril Lloyda Georgea, da je odobrila sovjetske pogoje glede znižanja redne poljske armade na 50,000 mož, ko je Kameney objavil pogoje v Londonu dne 12. avgusta. Balfour pa zdaj odgovarja, da Anglija ni nikdar odobrila te točke, pač pa je le izrekla svoje mnenje, da ta točka še ne prisili vlade v Londonu niti angleškega ljudstva, da bi interveniralo med Poljsko in Rusijo. To je seveda diplomatsko zavijanje, ki je tako lastno "visoki politiki" Lloyd Georgeve vlade.

Druga točka, ki je dala Georgu priložnost, da znova lopne po Rusiji in se prikupi Franciji, je bila ustanovitev delavske milice na Poljskem. Čiherin je izrazil za- denje v svoji noti, da se more angleška vlada spodtkitati nad to točko, ki ni nič drugega kot gane- faneja za stalni mir od strani poljskih baronov, grofov in knezov. Milica, obstoječa iz 200,000 delavcev in kmetskih težakov, bi tvorila nekaj protitežjo napram militarizmu v Varšavi, ki ne bodo nikdar prenehali intrigrati, dokler se ne polaste bogatih poljan v Ukrajini. In Lloyd George je dejal zadnjič v parlamentu, da zdaj je tisti trenutek, ko Rusija lahko pokaže, če je za mir ali ni! Rusija je za mir, ampak ne za tak mir, ki bo trajal le toliko časa, da se poljska kilahta zopet opomore in pripravi za nov vpad čez mejo. To se pa ne bo tako lahko zgodilo, če bodo stali poljski delavci in kmetje na straži za mir.

Iz tega razloga je sovjetska Rusija postavila omenjeno točko v svoj mirovni program. Čiherin je v svoji noti odkrito povedal Angliji, da nasprotuje tej točki samo zato, ker ima pameravana milica obstati iz delavcev in kmetov: vsakakor pa Lloyd George ne bi nasprotoval, če bi se predlagalo, da naj milica sestoji iz samih baronov, knezov in milijonarjev.

Balfour odgovarja, da je Anglija proti vsaki razredni vojski, pa naj bo sestavljena iz delavcev ali milijonarjev.

Čiherin je v svoji noti tudi pri- (Daje na 3. strani.)

PRIPOVEDKA O UKRADENEM VLAKU.

PRIVATNI ŽELEZNIŠKI INTERESI PODTKAJO TATVINO VLAKA STRAJKARJEM.

Štiri ure niso vedeli, kje se na ukradeni vlak?

Chicago, Ill. — Skozi zadnje tedne je bilo prav malo slišati in čitati, da kolodvorski uslužbeni še stavkajo. Velebizniško časopisje je prinašalo o tej stavki poročila, da je stavka končana in stavkarji premagani. Povest o ukradenem vlaku, ki so jo priobčili velebizniški časniki, pa govori, da stavka kolodvorskih uslužben- cev še traja in da je baje zelo učinkovita.

Velebizniško časopisje poroča o tej tatvini, ki je nekaj izrednega v zgodovini razvoja železnice po vsem svetu, takole:

Trideset mož, o katerih se sodi, da so "nelegalni" ogibalni ču- vajci in premikanci, je potegnilo vlakospremno osonje ob pol enajstih zvečer z vlaka na Chicago, Milwaukee in St. Paul želez- nico. Pretepli so vlakospremno o- sonje, sedli na vlak in se odpelja- li z njim. Štiri ure kasneje so iz- sledili vlak blizu Severna mesta, ki temu privoči dostavljajo, da skozi štiri ure niso vedeli, kje se nahaja vlak, dasiravno je bila po- licija za vlakom s lokomotivami, avtomobili in s telefonirali na vse kraje, kje se nahaja ukradeni vlak.

Vprav to poročilo pa govori jasno kot heli dan, da se za tatvino vlaka skriva nekaj, kar železniški privatni interesi nečejo povedati javnosti.

Če so ukradeni vlak lovili s lo- komotivami, telefonska poročila so švigala semintje, kako je mo- goče, da vlaka niso našli. Loko- motiva sama vendar vozi hitreje, kot lokomotiva, ki vleče vlak. Vsaka lokomotiva bi lahko vlak dohitela v pol ure. Zakaj se ni to zgodilo? Vse železniške postaje so zvezane telefonično in ker vla- ki vozijo po tirih, kadar vozijo mimo postaje in se ne dvignejo v zrak kot letalci je bilo mogoče s pomočjo telefona dognati v deset minutah, kje se nahaja vlak. Za- kaj se ni zgodilo in so iskali vlak štiri ure?

Sumljivo je tudi, da velebizni- ško časopisje vidi, da se sodi, da so stavkajoči kolodvorski usluž- benci ukradli vlak, ko dozda, ko je bilo poslano poročilo o ukradenem vlaku v svet, še niso spo- znali nobenega tatu in ga tudi ni- so prišli.

Ljudstvo ne verjame v povest o ukradenem vlaku, priobčeno v velebizniškem časopisju in vpra- šuje, če ni povest delo kakšne pri- vatne detektivske agencije na že- ljo privatnih železniških intere- sov, ki ima namen škodovati ko- lodvorskim uslužbencom.

3000 DELAVCEV ZASTAVKA-LO V NEW YORKU V PRID IRSE.

New York, N. Y. — Tritisot pristaniških delavcev v Brook- lynu je včeraj zapustilo pomole z izjavo, da se ne vrnejo na delo toliko časa, dokler ne bo korški župan MacSweeney izpuščen iz ječe in dokler angleške čete ne iz- praznijo Irsko. Stavka velja samo za angleške parnike.

NAROČNIKOM: Vsed delav- skega praznika Labor Day pri- hodnji ponedeljek Prosveta ne iz- de. Prihodnja številka Prosvete izide v torek.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.
Naročnina: Zedinjene države (levo Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (September 1-20) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dvomernim potiskom naročnika. Popravila in preureditve, da se vam na uradni list.

SUKNO IZ STARIH CUNJ NADOMESTUJE VOLNENO BLAGO.

Proftarska lakomnost ne pozna meje. Profitarji so vpregli v svojo službo znanost in vedo, najnovejše iznajdbe na polju kemije in tehnike, da pomnože profite. Ne zadostujejo jim izredno pretirane cene, ki niso v najmanjšem soglasju z delavskimi mezdami, ampak pričeli so prodajati nadomestila za pristno blago.

V minoletem letu so v ameriških predilnicah porabili sto trinajst milijonov funtov manj prave volne kot v letu 1918. Letos jo bodo pa porabili še manj. V skladiščih na vsem svetu pa čaka štiri milijarde funtov volne, da tkajo iz nje niti, iz niti pa sukno.

Tako se je izrazil Aleksander Walker na konvenciji organizacije ameriških živinorejcev, ki se pečajo z rejo malih domačih živali. Walker je dalje povdarjal, če se ne bo ljudstvo pobiralo, da bo sprejeta postava, ki določa, da mora biti na vsaki obleki povedano, če je napravljena iz pristne ali umetne volne, ne bo ameriško ljudstvo dobilo kmalu druge obleke na trgu kot iz umetne volne. Nedavno si je ogledal neko tovarno, v kateri izdelujejo sukno, toda v tovarni ni našel funta pristne volne.

Zivinorejci se ne zanimajo iz ljubezni do ameriškega ljudstva za French-Sapperjevo predlogo, ki določa, da mora biti na obleki določena kakovost blaga, ampak njih lastni interesi jih sili, da nastopajo proti ponarejanju volnega blaga. Če kongres ne podvzame nobenega koraka prot tekstilnim tovarnarjem, bodo še nadalje tkali sukno iz starih cunj, ker mora ljudstvo kupiti, kar tovarnarji postavijo na trg.

Tovarnarji so lani kričali, da ima sukno zaradi tega visoko ceno, ker se volna prodaja po visoki ceni. Izjave živinorejcev in strokovnjakov pa govore, da tovarnarji sploh niso tkali sukna iz pristne volne, ampak so jim služile stare cunje za tkanje sukna. Stare cunje pa nimajo cene, kot jo ima pristna volna. Profiti tovarnarjev so morali biti zategadelj izredno ogromni. To potrjuje tudi dejstvo, da so se tovarnarji skrili za tehnične argumente, ko je justični department odredil, da se uvede proti njim sodnijska preiskava zaradi profitarstva. Če bi tovarnarji imeli čisto vest, bi rekli naprej s preiskavo. Tako so pa skrili za tehnične argumente, in so tudi vedeli zakaj.

Kljub vsem tem dokazom pa velebizniško časopisje še vedno gobezda, da so visoke delavske mezde povzročile, da so obleke prodajajo po tako visokih cenah, da jih ljudstvo ne more kupovati.

Avtomobil je morilni stroj. — Tako se izrazil "Narodni svet za javno varnost" na svojem zborovanju. Po statističnih podatkih je na vsakih pet in trideset minut ena oseba ubita od avtomobila v Združenih državah.

Avtomobil seveda ni tega kriv, ampak ljudje, ki jih vodijo. Krivda zadene tudi oblasti, ki se ne brigajo, da so tisti kaznovani, ki divjajo z avtomobili kar tjevidan in ogrožajo življenje pasantov in drugih ljudi, ki se nahajajo na cesti. Najbolj predrzni vozniki so tisti ljudje, ki imajo precej rejeno denarno mošnjo. Če bi bogatim odvzeli oblastvena dovoljenja, ki se ne ozirajo na predpise za vožnjo z avtomobili, bi se število nesreč kmalu znižalo.

Ogromne so žrtve rudarjev! — V Združenih državah je zaposlenih v rudniški industriji okoli enega milijona oseb. Vsako leto je pa po statističnih izkazih v rudnikih ubitih nad tri tisoč rudarjev.

Rudniški biro pravi, da bi bilo najmanj še pet tisoč več rudarjev ubitih zadnjih deset let v rudnikih, če bi rudniški biro ne vzdrževal rešilnih postaj, ki so opremljene z najmodernejšimi rešilnimi aparati.

Rudar ne opravlja le težkega in za človeško družbo izredno koristnega dela, ampak njegovo delo je tudi skrajno nevarno. In človek, ki opravlja tako delo, zasluži za svoje delo veliko večje odškodnino, kot jo prejema. To ni le humanitarno, marveč je tudi pravično! In ker v današnji človeški družbi še ni priznana pravica, skušajo rudarja odškoditi z drobtinami za njegovo trdo, koristno in nevarno delo.

DOPISI.

Gross, Kans. — Kot je razvidno iz raznih poročil, je socijalistična stranka prestala svojo krizo in napreduje zopet po svojem začrtanem potu. — Jugoslovanska sekcija se je zopet pridružila stranki in raditega je treba, da gremo na delo za pridobivanje novih članov. V prvem oziru je pa treba, da se ponovno oživijo klubi, ki so iz enega ali drugega vzroka postali pasivni ali pa popolnoma razpadli. Ako hočemo doseči kak vseh, je treba da se dobro organiziramo, kajti brez organizacije ni mogoče pričakovati kakšnega uspeha.

V okraju Crawford smo imeli pred nekaj časom lepo število soc. klubov, toda žal, danes je aktivnih le malo. Vselej tega je bilo sklenjeno na zadnji redni seji kluba št. 157 JSZ, da se skliče skupna konferenca vseh bivših in sedanjih aktivnih sodrugov v tem okraju, na kateri se bo razpravljalo o našem položaju in ako bi bilo mogoče klube ponovno organizirati in tudi oživeti, da bi pričeli s svojim delom. Na ti konferenci bo na razpravi tudi knjižnica, ki je sedaj v posesti kluba št. 157.

Konferenca se vrši 19. septembra, t. j. tretjo nedeljo v tem mesecu, popoldan na Franklin, Kans., v Krenkarjevi dvorani. Pričetek popoldan ob drugi uri.

Apeliram na vse zavedne rojake in sodruga, da se udeležijo te velevažne konference in pokažejo, da se zavedajo važnosti sedanjega časa, da je le v dobri organizaciji uspeh. Vsakdo naj premisli, da od starih meščanskih strank ni pričakovati nobenega izboljšanja za delavce, da imajo meščanski političarji samo polne usta hvale in obljube za delavce, ko je pa treba kaj narediti za delavce, jim pa obrnejo hrbet, postajajo na vse obljube in delajo le v korist velepodjetnikov, ljudskih izkoriščevalcev in sploh za delavca se še ne zmenijo ne. Vsakdo naj pomisli na Allenovo industrijsko sodišče, zadnjo stvar, ko in splošni delavski položaj v tej državi.

Rojaki, nahajamo se v hudeš važnem času za splošno delavstvo in strniti moramo vse naše moči, ako hočemo, da bomo živeli kot se spodobi človeku in prostemu državljanu in da ne bomo postali v pravem pomenu besede sužnji. — Vselej tega na delo za edino delavsko politično stvarno — socijalistično stranko. — V tej stranki je mesto za delavca, najvestnejša dolžnost slehernega delavca je oddati svoj glas, pa volišču za kandidata, katerega postavi delavska politična stranka. Da pa dosežemo kak vseh, se moramo dobro organizirati, agitirati med delavci in razširjati ideje, katere zastopa ta delavska stranka.

Apeliram na vas vse še enkrat, udeležite se te skupne konference, ustanovljajmo klube v sleherni naselbini, pridobivajmo člane ali te klube in naročnike za edini socijalistični slovenski list Proletarce. Ako vršimo vsi, od prvega do zadnjega, to dolžnost, smo lahko prepričani, da bomo uspeli. — John Kmetelj, tajnik slov. soc. kluba št. 157 JSZ.

Ole Baum, Wash. — Dne 11. avgusta je tukaj smrtno ponesrečil rojak Blaž Ceferin, predsednik tukajšnje družbe "Nova doba" št. 371. — Pokojnik je pomagal omejiti ogenj v bližnjem tukajšnjem gozdu in pri tem delu je padlo drevo na njega tako nesrečno, da je bil na mestu mrtev. — Pogreb ponesrečenega rojaka se je vršil 14. avgusta, katerega se je udeležilo tukajšnje društvo "Nova doba" št. 371 in društvo "Dobro dobi" št. 79, kakor tudi veliko rojakov, katerim vsem se v imenu društva "Nova doba" najlepše zahvaljujem za obilo udeležbo in za darovane krasne vence.

Pokojnik je bil splošno priljubljen pri vseh tukajšnjih rojakih vsled svojega naprednega mišljenja. Rojen je bil 23. februarja 1869 v občini Oslice, p. Gorenji Vasi nad Škofjo Loko. Brat njegov biva v Chicagu, ako zapuša še kak sorodnik v Ameriki ali starem kraju mi je neznano. V Ameriki je bival okrog 16 let. Moje najskrenejše sožalje vsem njegovim sorodnikom. — Mary Zevati, tajnica društva "Nova doba" št. 371 SNPJ.

Ameriške vesti.

BITKA MED ŠERIFOM IN TIHOTAPEI.

Peoria, Pa. — Leo Schneider, znan profesionalni pretepec, je peljal v družbi svojih štirih tovaršev tri sode alkohola na tovrnem avtomobilu, ko mu je eestvo zastavil šerif Albert Clay s tremi deputiji. Šerif je zaklical tihotapec, naj ustavi avtomobil in se podajo. Tihotapec so poptegnili samokrese in oddali salvo na šerifov avtomobil. V trenutku sta bila oba avtomobila zapuščena, vsaka stranka se je pa utaborila v cestnem jarku in bitka je pričela, ki je trajala, dokler ni bilo šest oseb ranjenih. Šerif in Schneider sta težko ranjena, štirje tihotapec pa lahko. Ranjenec so prepeljali v bližnjo bolnišnico.

KAKO NASTAJAJO PLEMENSKI BOJI.

Chicago, Ill. — Aretirana je bila zamorka mrs. Margaret Stewart, ker je z nožem sunila trgovca Schwarza. Zamorka je na postaji izpovedala, da je trgovca grozil njeni 10-letni hčerki, da jo ubije, ker se je igrala blizu njegove trgovine. Ko je prišla ona k trgovcu in ga prišla zaradi teh besed, jo je trgovec udaril s kolčkom in jo napodil s samokresom v roki.

Policijski načelnik je šele odredil petdeset policajev v okolico, kjer se je odigral ta dogodek, ni pa bil aretirani trgovci, ki je po izpovedi zamorka njo udaril s kolčkom in ji grozil s samokresom. Ohnukanje trgovca je sirova, in če je res, kar je izpovedala zamorka, zasluži, da se aretirajo in privede pred sodnika.

HOWATU SO DALI DESET DNI ČASA ZA PRIZIV.

Topeka, Kans. — Najvišje sodišče je dovolilo Aleksanderu Howatu, predsedniku rudarske organizacije v štirinajstem distriktu, deset dni časa, da lahko vloži priziv na najvišje zvezno sodišče.

PRVI LINČAR SPOZNAN KRIVIM.

Duluth, Minn. — Porotniki so spoznali krivim 34-letnega Henry Stephensa, da je sodeloval pri linčanju zsmorecev dne 15. junija t. l. kazneni za ta greh znaša pet let ječe. Sodnik se ni izrekel kazni.

KOLIZIJA PARNIKOV.

Seattle, Wash. — Parnik "Richmond" za prevažanje olja je zadel skupaj s parnikom "Lyman Stewarton" in je zadobil težke poškodbe, tako da voda uhaja vanj.

ŽELEZNIŠKA ORGANIZACIJE V KANADI PRIZNAJE.

Montreal, Kan. — Spor med kanadskimi železniškimi družbami in delavci v železniških delavnicah so izravnani, ker so družbe podpisale pogodbo z organizacijami.

OMOŽILA SE BO LAHKO ŠE PETDESETKRAT . . .

New York, N. Y. — Če bo Mary Oddo, poznana med gledalci in igralci pod imenom "May Queen", še nekaj časa živela, se bo lahko omožila najmanj še petdesetkrat, preden umre. Preden je dočkala eden in dvajseto leto, se je že trikrat razporočila in sedaj je vložila tožbo za četrto zakonsko ločitev.

MEJA MED KANADO IN ZDR. DRŽAVAMI JE PREČEL DOLGA.

Begins, Sask. — Odkar je v Združenih državah bila uveljavljena prohibicija, so pronikli, da je meja med Kanado in Združenimi državami precej dolga. Pred uvedenjem prohibicije so mislili, da bo igračka poloviti tihotapec, ki se bodo drznili vti hotapljati žganje iz Kanade v Združene države. Praktične skušnje so jih pa privedle do spoznanja, če na enem mestu love tihotapec, da prestopijo mejo na drugem brez vseh težkoč. Komisar Tracey, dodeljen provinčialni policiji, meni, da tihotapstvo z iganji pijanci posebnobno dobro cvete iz Estvana, Sask., v Minot v Severni Dakoti. V Minotu imajo baje toliko žganja, da lahko na njem plava ladja. Žganje prevažajo v avtomobilih. Včasih nalože v en avtomobil za tri tisoč dolarjev žganja in avtomobil smukne čez mejo na ugodnem mestu in ob ugodni priliki. Tihotapec so dobro organizirani in imajo v Združenih državah svoje postaje, na katerih odlože svoje blago. S teh postaj pa zopet odvažajo žganje v razna mesta, v katerih ga nato razprodajo.

TAKO JE V DANAŠNJI DRUŽBI. Chicago, Ill. — Isaac B. Thomas je bil nastavljen pri pennsylvanski železniški družbi za severzopadni distrikt kot vrhovni nakupovalni agent. Njegova služba je bila tako dobro plačana, da mu ni bilo treba nikdar skrbeti, kje dobi potrebni drobiž, da skrbi prihodnji dan zase in svojo družino. Njegova služba je bila toliko stalna, da se mu ni bilo treba bati, da bo postavljen na cesto, če pride gospodarska kriza. Ali Thomas se je nahajal vseeno v finančnih težkočah. Saj tako pripovedujejo papirji, ki so jih našli pri njem, ko je skočil iz osmega nadstropja in obležal mrtve. Ta dolg je znašel nekaj nad dvajset tisoč dolarjev. Čemu, zakaj? vprašujejo ljudje, je človek s tako lepo mezdo prišel v finančne težkoče, da je videl zase rešitev le v skoku iz visočine, ki mu garantira, da obleži mrtve. Ej, zakaj? Za to, ker je svet postavljen na glavo. Z njegovim zaslužkom bi prav lahko izhajal in še pritrnil lepe tisočake. Ali človek s tako plačo ne sme stanovati po nazorih tistih, ki piskajo na plačalko, kako mora svet živeti v čednem, značnem in preprostem stanovanju, ampak njegovo stanovanje mora biti še malo podobno milijonarjevemu stanovanju. Njegova soproga je ženska kot vsaka druga. Prav lahko bi pomagala pri gospodinjstvu. Ali za take gospe se ne spodobi, da primajo za delo, kajti kam bi pa prišli, če bi take gospe opravljale domača dela. Pa ženska obleka, to ni malenkost. Biti mora krojena po najnovejši modi in menjati jo je treba večkrat na dan, da lahko svetu pokaže, da ima doma velik kup pisanih cunj in da lahko čas za pravlja s preoblačenjem. V hiši ne zadostuje samo dekla, imeti je treba hišnjo, kuharico, pa tudi služabnika. Za takega delavca, ki mu pravijo gospod, se ne spodobi, da sam ali pa njegova milostljiva vozi avtomobil. Vse take reči in še druge stanejo denar. Ali morala današnje človeške družbe pravi, da mora biti tako, ker se človekova morala sodi po njegovi zunanosti in notranjosti. Medse, čeprav je visoka, pa ne zadostuje za kritje takih stroškov. Včasih se tak delavec, pravzaprav gospod, poda v špekulacije, da pomnoži svoje dohodke. Špekulacije pa prinesejo navadno veliko razočaranje tistim, ki preveč zapuajo vanje. Tako naraščajo finančne zadrege, konec pa nekega dne sledi hitro in z dramatičnim učinkom. In zakaj? Ker živimo v grobe svetlu!

BURLESON JE ODSLOVIL OD BOKSERSKE UNIJE POŠTNIH USLUŽBENCEV. Chicago, Ill. — Generalni poštar Burleson je večerj formalno "odpustil" iz službe Pierce E. Butlerja, predsednika unije poštinskih uslužbencev v Chicagu in deset drugih odbornikov iste organizacije. Odborniki so odslovljeni na obtožbo, da so "nabirali denar v javnosti, ki so ga porabili za publičitranje lažnivih poročil o poštini upravi". Gilbert E. Hyatt, predsednik Narodne zveze poštinskih uslužbencev, je dejal, da se bo obrnil na pravno na predsednika Wilsona za sopeno namene odslovljenih uslužbencev. Hyatt je rekel, da je Wilson "edino prizivno sodišče poštinskih uslužbencev". Poštni inspektorji, ki so zatožili odbornike, so obojem policisti, državni pravdniki, porotniki in sodniki. Edina instanca, ki še ostane, je predsednik Wilson, da ovrže odlok glavnega poštarja, če hoče. Hyatt je tudi dejal, da bo Narodna zveza poštinskih uslužbencev storila vse, kar je v njeni moči, da

dobe odslovljeni uslužbenci zadostne. Odborniki niso storili ničesar nepostavnega; apelirali so na javnost, da jim pomaga v boju za izboljšanje razmer v poštinem departmentu, kjer so delavci danes najslabše plačani med vsemi delavci v Ameriki. Burleson, ki se obnoča kot pravi car napram poštnim uslužbencem, pa menda zahteva, da se nameščenci ne smejo niti pritožiti javno proti pasjim razmeram.

POROČILA O STRELJANJU NA ZVEZNE ČETE SE PONAVALJAJO.

Williamson, W. Va. — Poročila govore, da so streljali iz kum, ki obdajajo Chatteroy, vso noč na zvezne čete. Neko drugo poročilo pravi, da je bil ponovljen napad na rudnik štev. 2, ki je lastnina Thaker Coal kompanije in se nahaja ob potoku Thaker. Na pomoč so odle zvezne čete. Infanterija se je razvila v rojni črti in prodrla v šumo, toda uspehi tega prodiranja niso znani. Med rudarji prevladuje občno mnenje, da rudarji niso streljali na zvezno vojsko, ampak da so napad izvršili hlapci pri privatnih interesov, da tako očrniže rudarje, ki se bojujejo za priznanje organizacije.

POSTNO LETALO JE PADLO V PLANINU NA TLA.

New York, N. Y. — Poštno letalo na potu iz New Yorka v Cleveland se je zaneslo, ko je letalec z njim nahajal nad Morris-townom, N. J., in je padlo v planinu na tla. Mrtva sta obležala pilot Max Miller in mehanik Gustav Rierson.

DELOVANJE NARASČAJA AMERIŠKEGA RDEČEGA KRIŽA V JUGOSLAVIJI.

New York, N. Y. — Iz urada ameriškega Rdečega križa, infor. oddelke se poroča, da je mladinski oddelke ameriškega Rdečega križa ali, takozvani "naraščaj Rdečega križa" prišel s svojim delovanjem v inozemstvu, in tako tudi v Jugoslaviji. Ta oddelke je prispeval deset tisoč frankov vliži šoli v Podgorici za nakup potrebnih učnih predmetov. V bližini Podgorice je ustanovil sirotišnico, v kateri je dobilo svetje več sto črnogorskih sirot, dobiva hrano, in obleko in potrebni šolski poudk. Na leto prispeva 150-tisoč frankov za vzdrževanje te sirotišnice. Iz Črne gore je poslal "naraščaj Rdečega križa" 11 dečkov in deklice na stroške ameriškega Rdečega križa na ameriški "Robertov zavod v Carigradu" zavod za ženske. V teh zavodih bodo šest let, in po dokončani študijah se bodo vrnili v svoj rojstni kraj kot učitelji. V ta namen je določil Rdeči križ pol milijona frankov.

Naraščaj Rdečega križa vzdržuje v Danilovgradu obrtno in poljedelsko šolo za sirote. Jugoslovansko ministatvo je v ta namen dalo subvencijo 100-tisoč dinarjev za poplave in opremo šole in naraščaj ameriškega Rdečega križa je pa prispeval 150-tisoč frankov za nakup kuhinjskih potrebščin, za plačo učiteljev, delavcev, za hrano in obleko. V tem zavodu je sedaj 300 sirot. K tej šoli spada tudi 160 akrov obdelane zemlje. Poleg poljedelstva se podučuje na tej šoli tudi gozdarstvo.

Nadalje je prispeval naraščaj ameriškega Rdečega križa 50-tisoč frankov podpore za sirotišnico v Nikšiću, v kateri je sedaj nastanjenih 60sirot, ki so za časa vojne izgubili starše. — Ravnotoliko vso to je prispeval tudi za sirotišnico in šolo v Cetinju. — 100-tisoč frankov je prispeval za vzdrževanje sirotišnice v Belgradu; v kateri je sedaj nastanjenih 300 najboljpotrebnih izmed 150-tisoč sirot, ki so izgubili za časa vojne starše. V tej sirotišnici je tudi nastanjena šola, v kateri se podučuje o gozdarstvu, čevljarstvu, pletenju kor, krojaštvu, in gospodinjstvu. Sirotišnici v Vranju je nakazal naraščaj Rdečega križa 100-tisoč frankov, v kateri dobi oskrbo 150 sirot.

PETA REDNA KONVENCIJE S. S. P. Z.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

predno se združitev faktično izvrši. Nadalje nima nikakih garancij, da bi se ne postopalo s člani ravnotako, kot se je pred nekaj leti, ko je bilo na eni strani izključenih iz SNPJ šestnajst članov, in da se tudi sedaj kaj takega pripeti, da dobi breo od S. S. P. Z. On je odločno proti taki združitvi, kar se pa sedaj ne more govoriti o kakšni združitvi, ampak priključitvi, ker se bo vse izročilo SNPJ. — Omenja, da je govoril samo pet minut in da ima pet minut še v rezervi za poznejše.

Za besedo se prijavil delegat Britz, ki povdarja, da on ne vidi nikakega razločka med združitvijo in priključitvijo, ker ga faktično ni. Združiti in pridružiti je vseeno, ako se dve stranki hočejo združiti, prideta skupaj, pa je, pa naj se to imenuje kakor že hoče. On je za združitev in sploh ne vidi nikakega vzroka, zakaj bi se ne združili. Vse delavske organizacije in stranke se združujejo, zakaj bi se mi ne. On ne vidi v tem nikakega ponižanja.

Delegat Kočevar omenja, da so pogoji v združevalni pogodbi dobri in da je po njegovem mnenju enakopravnost vseh članov zamačena in da se združitev tako lahko izvrši, kot se izpije čaša pive. Govoril je o tem tudi z advokatom, ki mu je rekel, da ni nobena škoda za SSPZ, ako se združi na podlagi te pogodbe in da so interesi članstva te organizacije popolnoma zavarovani. Advokat mu je tudi še omenil, ako se hoče še boljše zavarovati interese članstva SSPZ, da se lahko ukrene, da SNPJ izda police, katere naj brani gl. tajnik SSPZ, predno se izroči premoženje SSPZ in poslovne knjige, katere naj pa potem takoj razpolije vsem članom.

Delegat Somrak pozivlja, da naj struja, nasprotna združitvi, poda pojasnilo, kako pravzaprav temelji besedo "enakopravnost," o kateri imajo vedno toliko povedati. Ni treba umešavati SNPJ, ker ona ni prizadeta v izdelavi združevalne pogodbe prav nič, ampak ona je storila to, kar je zahtevala združevalni odsek.

Neki delegat omenja, da je nesmiselno o tem govoriti, da bomo odložili vse naše orožje, ako se združimo na podlagi te pogodbe s SNPJ, ampak vpoštevati moramo to, da se bo veliko naših članov izselilo v staro domovino, organizacije bodo postajale vedno slabše in prišel bo čas, ko bomo naravno odložili vse naše orožje, ker bodo organizacije razpadle. Je za to, da se združimo in njegovo društvo št. 123 je za združitev, ki naj se pa tako izvrši, da ne pridemo pod kontrolo samo SNPJ, ampak pod kontrolo vseh organizacij, ki se združijo: —

Delegat Junko povdarja, da čas sam zahteva združitev vseh podpornih organizacij in da je popolnoma brez pomena, h kateri organizaciji se pridružimo ali s katero se združimo in mnenja je, ako bi bila ta pogodba tako izdelana, da bi se druge organizacije pridružile ali združile s SSPZ, ne verjame, da bi bilo sedaj toliko nasprotstva. Kar se ni dosedaj urejenega, bo skupna organizacija odzroma konvencija urenila, da bo za vse prav.

K besedi se oglasi dr. Kern in pravi, da je on zasledoval vse gibanje in da je zaznamoval poročila delegatov, iz katerih razvidi, da je 30 društev za združenje in samo 18 proti, ki pa tudi niso popolnoma nasprotna združitvi. Iz tega se razvidi, da članstvo je za združitev in da je treba to vpoštevati. Argumentira se lahko, kot se je argumentiralo že na letni seji, in misli, da je prav, da se argumentira, ker se s tem izčisti obzorje, toda ne pomaga prav nič, ako se še vedno ponavlja isto, o čemur se je razpravljalo na letni seji, ker je jasno, da je članstvo za združitev. Toda vpoštevati je pa treba tudi to, da mladino izgubljamo iz naših podpornih organizacij, dokler je uveden ta sistem, kajti mladina raje pristopa k angleškim podpornim organizacijam in še ti, ki so sedaj pri slovenskih podpornih organizacijah, ista zapuščajo in pristopajo k tujim organizacijam.

Delegat Viktor Zupančič izjavlja, da je združitev potrebna in

ako se ne izvrši, bodo male organizacije propadle in radi tega se morajo združiti. Toda ta pogodba ne nudi prave svobode in je več kot polovica članov nezadovoljna s to pogodbo.

Delegat Mahnič povdarja, da šestna točka v pogodbi ni prav nič absolutistična in da imamo popolno garancijo za denar in premoženje sploh, katerega izročimo. Kar se pa tiče mnenja članov, bi pa izvedeli šele takrat, ako bi bila pogodba dana na splošno glasovanje. Ker pa tega ni bilo, nihče ne more trditi, da je več kot polovica članov nezadovoljna s pogodbo. Opozarja, da je največ zakrivil gl. predsednik, ker ni hotel pogodbe podpisati in dati na glasovanje.

Delegat Kotnik povdarja, da je treba pri celi stvari zelo veliko premisleka. Ako bi se hoteli na ta način združiti, kot nekateri zahtevajo, potem se morajo razpustiti vse te organizacije in ustanoviti neka nova organizacija, valed česar bi takorekoč vse propadle in krivda bi padla na nas vse. Pogodba je dobra in on ne vidi prav nobene nevarnosti in tudi ne vidi nobene zapreke za združitev. Za vzgled naj se vzamejo razne angleške podporne organizacije, ki so se tudi cepile, toda kmalo so prišle do priključanja, da tako ne more iti dalje in so se zopet združile.

Delegatinja Ivanček izjavlja, da naj se prej izdelajo pravila za novo organizacijo, skliče naj se konvencija, izvoli nov odbor, da tej novi organizaciji ime, in potem naj se šele izroči premoženje in poslovne knjige in ne prej.

Delegat Fritz omenja, da je ta pogodba v enem oziru bolj stroga kot postava sama. Ako bi zakonodajna zbornica v Springfield sprejela nek zakon, ki se tiče združevalnih podpornih organizacij, bi potem ne bilo treba nobene pogodbe. Toda dotični zakon je bil odložen.

Delegat Mahnič vpraša, kje je bil brat Fritz preje in zakaj ni tega navedel. Saj je bil on v združevalnem odseku sam.

K besedi se prijavil gl. odbornik Mohor Mladič, da je ideja zelo lepa in da je on tudi za združitev. Toda ta pogodba se ne more imenovati "združevalna pogodba," ampak "priključevalna pogodba." On je za združitev, ne pa pod temi pogoji, ker SSPZ ni nikjer prav nič vpoštevana.

Delegat Božič omenja, da naj sprejmemo to pogodbo in da naj potem damo na splošno glasovanje vsemu članstvu. John Judnič opozarja, da se je gl. odbor vedno držal sklepov zadnje konvencije in da je vedno štetil interese članstva. On je proti temu, da bi se premoženje in poslovne knjige izročile SNPJ, predno bi se vršila združevalna konvencija. Na konvenciji bo tudi premalo število delegatov, ki bi zastopali SSPZ in da je on proti vsaki združitvi pod temi pogoji.

Odgovarja mu delegat Britz, ki pravi, da to ne šteje prav nič pri njem, ako bo le malo število delegatov te zveze na združevalni konvenciji. Ako so tako proti tej združevalni pogodbi, zakaj da niso izdelali boljše in jo sedaj predložili zbornici in članstvu. Delegat Modic povdarja, da se združitev prav lahko izvrši, treba je samo nekaj dobre volje in nič drugega. Omenja, kako lahko se je izvršila združitev med bivšo podporno organizacijo Sv. Barbare in SDPZ.

Delegat Somrak izjavlja, da kakor se razvidi iz argumentiranja nasprotnikov, se niso dosti zanimali za vse delo. Ta pogodba se smatra za inicijativo, ki je predložena članstvu na splošno glasovanje. Pri vsaki inicijativi je pa samo ena alternativa in sicer, sprejeti v celoti ali pa v celoti zavreči. Drugega izboda ni in tudi popravljati se ne more nobene točke. Ako bi imela vsaka organizacija svojo pogodbo in vsaka posebej glasovala o nji, kako zmehčljivo bi pa potem imeli. Še večjo, kot je sedaj, ko imamo samo eno pogodbo. Združevalni odsek se je smatral toliko kompetenten, da je izdelal za vse organizacije samo eno pogodbo in tako smatral, da je napravil nekako zblizanje vseh organizacij, ki se izročijo za združitev. Kar prej nikdar nismo imeli, smo dobili sedaj, namreč dve struji, ki se nasprotujeta druga drugi. Ne imenujete vedno samo SNPJ, ampak združevalni odsek. On je izdelal to pogodbo. Podvzeti je pa moral vse potrebne korake, da se

izogne vsakim nevarnostim, ker se v Chicagu nekateri precej krivi, da se je stvar zavlačevala in radi tega se je moral obrniti na advokata, da nima potem kakih situacij in da bi kak nasprotnik ne ovrgel vsega dela. Informirati se je bilo treba, kaj se sme in kaj se ne sme.

Za besedo se prijavil Martin Konda, ki pravi, da je bil na konvenciji SNPJ v Pittsburghu kot član združevalnega odbora in da je bila izdelana tudi že združevalna pogodba, kateri je sedaj popolnoma enaka. Toda takrat je bilo sklenjeno, da se izroči premoženje šele po skupni konvenciji. Ne razume, zakaj se je to zavrnilo in da za vsem mora biti nekaj zadaj, s čemur pa ne pridejo na dan. Ako so tako pravični, zakaj potem zahtevajo premoženje pred skupno konvencijo, zakaj zahtevajo, da moramo priznati charter SNPJ, zakaj ne dajo nobenih koncesij?

Delegat Somrak vprašuje, kakšne konvencije hoče imeti. — Konda odgovarja, da je koncesija dala že konvencija v Pittsburghu, zakaj so jih sedaj zavrgli.

Delegat Somrak odgovarja, da bi moral Konda boljše vedeti kot on, da pri nobeni korporaciji nima glasu, dokler ne vloži nobenega denarja in da se v tem oziru tudi mora smatrati vse organizacije za korporacije. Vedel bi tudi, pod katerim "charterjem" bi zborovali, ako bi na hoteli priznati "charterja" SNPJ. Vse to je združevalni odsek, dobro prečel in premislil, predno je storil kak korak. Misli, ako bi združevalni odbor storil ravno obratno, bi najbrže ne bilo nobenega nasprotstva od nobene strani.

Martin Konda opozarja, da Somrak noče odgovoriti direktno, tega pa ne ve, ali namenoma ali zaradi pravi. Pravi, da priznamo ime in "charter" SNPJ, gl. odbori naj pa izdelajo pravila in skličejo konvencijo. Ako bi pripravljali odbor steril to, potem bi ne bilo nobenega nasprotstva.

Delegat Somrak odgovarja in pravi, da naj brat Konda pove, pri kateri korporaciji bi on prej imel glas, predno bi kaj vložil. Ako sklenemo tako, kot on želi, bi vsak član SNPJ lahko ovrgel vse, ker bi na dotični konvenciji glasovali taki, ki niso člani in kot taki tudi nimajo nobene pravice.

Konda omenja, da točke 2, 4, 6 ne dajo nobene garancije in kaj bi bilo, ako bi se takaj glasilo SSPZ?

Odgovarja Somrak in pravi, kako hitro sprejemo denar, sprejme tudi vso odgovornost za član SSPZ.

Konda izjavi, da on še sedaj ni dobil odgovora na svoje vprašanje. Delegat Hočevar izjavi, da je on za združitev in da on ne vidi prav nobene razlike, ako ima SNPJ več delegatov na združevalni konvenciji, saj ima tudi več članov. Pravila, katera bodo izdelana na tej konvenciji, bodo tudi dobra za nas, ako bodo za nje.

Delegat Lenko povdarja, da on ne vidi prav nič napačnega v tej pogodbi in da ne bomo prav nič priključeni v nobenem oziru. Delegat Homar pojasnjuje, da se je združitev organizacije Sv. Barbare in SDPZ izvršila brez vsake zapreke in da so člani dobili vse, do česar so bili upravičeni. Popolne enakopravnosti pa ni bilo nikjer in je tudi ne bo vsaj po mnenju posameznikov. Ako kak član misli, da se mu godi krivica, takoj pravi, da ni enakopraven z drugimi.

Delegat Tomažin predlaga, da se debata o tem zaključi in da se preide na splošno glasovanje, kateri predlog pa ni podpiran.

Delegat Verbič zahteva pojasnila, kako je mogoče delovati po pravilih SSPZ, ko je že enkrat izročeno vse premoženje SNPJ. Kako je mogoče delati gl. tajnika SSPZ pod nadzorstvom gl. tajnika SNPJ, ko je vse po pravilih SNPJ. Kako je sploh mogoče uradovati po pravilih SSPZ, ako je vse pod kontrolo SNPJ.

Delegat Britz opozarja, da naj nikar ne prihaja na dan s samimi praznimi frazami. — Delegat Somrak pa odgovarja bratu Verbiču, da naj prečita še enkrat združevalno pogodbo in sicer pazno, pa bo dobil odgovor in pojasnilo.

Delegat Arbelj se izrazi, da je bilo napačno, ker se ni čitala točka za točko in razpravljalo o vsaki posamezni točki. Sploh pa ne vidi nikake napake v združevalni pogodbi. Kakor hitro bo izročen denar, bo imel vsak član gotovo pravice.

Za besedo se oglasi Žlogar in pravi, da je nemogoče vse poročati, kaj se je storilo že od zadnje konvencije pa do danes glede združitve. Že na zadnji konvenciji je bil izvoljen združevalni odsek, v katerem je bil brat Černe, Somrak in Koman, ki so izdelali nekako rezolucijo. Omenja tudi slučaj pri čeških organizacijah, ki sta se hoteli združiti in med tem časom je pa umrl neki član, katerega dediči niso dobili potem nobene posmrtnine. In enaka nevarnost postoji tukaj. Že prej omenjeno rezolucijo je on zagovarjal, da naj se da na splošno glasovanje, ki pa nikdar ni prišla.

Odgovarja Somrak in pravi, da je nemogoče se združiti potem splošno konvencijo, ker se ne more zahtevati glasu, dokler se ne vloži denar. Opozarja tudi na to, da je tukaj polovica delegatov, ki so člani SNPJ, in kaj bomo izgubili? Vpoštevati je treba tudi to, da žetli in kaj doseže sta dve stvari. Izkušnja nas je izučila, kako se more delati, da se v resnici kaj doseže. Združevalni odsek je napravil sklep in ta je tukaj.

Žlogar omenja, da je bil na zadnji konvenciji narejen sklep, zakaj se isti ni vpoštevval.

Delegat Lavšič povdarja, da je bilo že dosti razmotrivanja in debate, toda ukrenjevanja pa še ni bilo, ničesar. Pogodba naj se da na glasovanje, pa je konec. Postava ne dovoljuje, da bi se delo z člani, kot bi kakšen hotel.

Delegat Stern izjavlja, da je bil na zadnji konvenciji tudi on v odboru za rezolucije in da je Žlogar sam glasoval proti omi rezoluciji.

Delegat Mahnič povdarja, da je nerazumljivo, zakaj so ravno oni iz Chicaga tako nasprotni vsaki združitvi. Vsi dosedajni argumenti niso ničvedni. Ta stvar se pleče že osem let in čas je že, da se pride do končnega zaključka. In ravno ta konvencija je bila največ sklicana za to, da se ukrene nekaj o tem.

Delegat Lavšič omenja, da se gre pri tem največ za denar. Saj država sama ne pusti, da bi se denar izročil komu drugemu kar tako. Pri organizaciji Sv. Barbare ni bilo nobenega prepira. In tukaj je solventnost prva.

Gl. tajnik Rus omenja, da se on popolnoma strinja s tem, da gre ta stvar na glasovanje. Zaman je debatirati in akoravno se on ne strinja s pogodbo, se ne da drugače napraviti. Na združevalni konvenciji bo imel vsakdo glas. Toda vpoštevati je treba tole: Pred več leti ni bilo nobene slovenske podporne organizacije; potem smo imeli eno in tako vedno naprej in danes ne vem, koliko jih imamo. In ko bomo prišli skupaj, bomo ali zopet narazen. Ni treba misliti, da bomo ostali skupaj, vse to je samo utopija. Kdor misli, da bomo ostali skupaj, ta se moti in moti se tudi, ako misli, da bomo izhajali. Dali bomo vse, dobili pa nič. Opozarja tudi na ustavo in pravila SNPJ. Dotična točka v pogodbi, ki omenja popolno svobodo članom skupne organizacije, je bluff. S. S. P. Z. je svobodomiseln in nobena točka v ustavi se ne more spreminjati, dokler to ne predurajo tri zaporedne konvencije ali pa tri splošna glasovanja, med katerimi pa mora biti po tri leta časa. Svetuje vsakomur, da naj dobro prečita pogodbo in potem naj pa glasuje. Če misli, da je pravična, naj glasuje za, ako pa misli, da ni in smatra, da ni enakopravna, naj pa glasuje proti. On sam bo glasoval proti.

Delegat Tomažin pravi, da bo konvencija izdelala pravila in ako bodo za 18 tisoč članov dobra, bodo tudi za nas. Ako so pravila SNPJ tako slaba, zakaj jih je pa brat gl. tajnik Rus prinesel s seboj na zadnjo konvencijo in iste priporočal v sprejem. Ako so bila takrat dobra, zakaj niso pa sedaj.

Delegat Hočevar ponovno predlaga, da naj se debata zaključi in da se preide na glasovanje. Za besedo se oglasi delegat Junko in pravi, da je že skrajni čas, da se združimo in ako se ne združimo čez sedem let, ne bo nikjer več SSPZ, ker je vsakdo raje pri večji organizaciji, ker ima večje garancije kot pa pri mali.

Delegat Fritz priporoča, da naj pred skupno konvencijo izročimo samo assessment, ne pa cele blagajne.

Gl. tajnik Rus ponovno povdarja na vprašanje nekaterih, ako je mogoče še izpremeniti kako toč-

ko v pogodbi, da sedaj ni več a-

sa za spremembo. Za besedo se oglasi gl. predsednik SSPZ Kužnik in v svojem daljšem govoru omeni, da je bil eden vzrok, zakaj se ni dalo na glasovanje združevalne pogodbe, ker mu je znano, kako se vrši pri nekaterih društvih splošno glasovanje, in da so nasprotni združevalni raditega, ker hočejo čuvati one člane, ki so bili izključeni in da se bojijo za blagajni in da je treba zapreti vsa vrata, da ne bodo tipali po blagajni. Nadalje omenja, da bi bilo dobro, ako bi se vršila nekaka skupna konferenca med gl. odborom SSPZ in gl. odborom SNPJ, na kateri bi se prišlo do kakšnega zaključka in bi se dotični sklep dal na splošno glasovanje članstvu obeh organizacij. —

Nato predlaga delegat Kočevar, da se debata zaključi in da preidemo na glasovanje. — Gl. predsednik Kužnik pa stavi protipredlog, da se debata še nadaljuje in da še nadalje razmotrivamo o tej zadevi. — Njegov protipredlog sprejeti, nakar konvencij predstnik pozove zborovalce, da naj še nadaljuje z debato.

Delegat Somrak opozarja zborovalce, da je neumestno vsako nadaljno debatiranje, ker je bilo istega že dovolj in da je tu samo eno vprašanje, ali se pogodba sprejme ali pa zavrne. Da bi vsako zavlačevanje lahko škodilo celi stvari in da nekateri iščejo nekih lukenj. Ako bi še nadaljevali z debatiranjem in na tej seji ne odglasovali, bi nasprotniki lahko poslužili kakih zvijač in da bi bila cela stvar zavrnjena.

Delegat Fritz omenja, da ne išče nikakih lukenj, ampak da ima tehničen vzrok, namreč, ta če je SNPJ uredila svoja pravila tako, da lahko sprejme SSPZ in ako lahko izda police za posmrtnino, za katero je vsak član SSPZ zavarovan, da bi člani SSPZ ne bili pri tem oškodovani.

Gl. predsednik Kužnik vpraša, ali se ne more nikako nič spreminiti v pogodbi.

Odgovarja delegat Somrak, da je bilo to že večkrat pojasnjeno in da je tukaj samo eno vprašanje, ali smo zadovoljni s pogodbo kakoršna je, ali nismo.

Delegat Verbič omenja, da je ta pogodba končni ultimat, katerega naj sprejmemo ali pa zavrnemo.

Delegat Kočevar izjavlja, da je bila ta pogodba sprejeta že od več organizacij, ki so se izrekle za združitev in raditega ne moremo sedaj spreminjati nobenih točk. Ako bi mi kaj spremenili, drugi pa sprejeli, bi potem nastala velika zmešnjava. Raditega moramo sprejeti pogodbo v celoti kot je.

Delegat Mahnič predlaga, da se zboruje toliko časa, da zadevo končamo in da še na tem zasedanju odglasujemo.

Delegat Pokelšek je pa nasproten in predlaga, da se seja zaključi kot je bilo sklenjeno, da zasedanje traja samo do polnočih zvečer in ne dalj in da na prihodnji seji nadaljujemo.

Zapisnikar izjavi, da bo on vodil zapisnik samo do polnočih in ne dalje.

Predlog delegata Mahniča sprejet z 23. glasovi.

Razvije se še kratka debata, nakar delegat Somrak omeni, da bo to glasovanje samo formalno in sicer mora biti sprejeta najprej rezolucija za skličenje izredne konvencije in da mora biti prej cela pogodba priobčena v uradnem glasilu, ker sedaj še ni bila in da se na tej seji sklene, kedaj da se konvencija vrši. In to glasovanje bo pokazalo, pri čem da smo.

Delegat Kočevar predlaga, da se debata zaključi in da preidemo do glasovanja. — Predlog sprejet.

Po sprejetem predlogu se oglasi za besedo delegat Somrak in pravi, da je bilo o tej zadevi veliko argumentiranja, kar je bilo potrebno in da je on to želel. Česar prej še ni bilo, se je zgodilo sedaj, da imamo v zvezi dve frakciji. In sedaj pride najvažnejši moment, ko bomo odglasovali za to rezolucijo. Vsek bo pokazal, kaj je, ali je v resnici za združitev ali ne, ker do danes še ni nihče pokazal svojo pravo barvo. Pripravljeni odbor je storil vse kar mu je bilo mogoče, da je prišel do nekakega zaključka, ki bi ustregel vsem organizacijam, ki so v resnici za združitev. In to se je tudi že pokazalo. Za to pogodbo se je izrekle že SDPZ,

JSKJ bo zborovala ravno v teh prostorih in bo tudi imela na dnevnem redu to združevalno pogodbo. Toda JSKJ ima velike težave, ker ni solventna in jej precej manjka do stodoletne solventnosti. Kolikor mi je pa znano, je tudi za to pogodbo. Torej, edino od nas je še odvisno, ali se v resnici združimo ali ne. Ni se pa treba nikomur bati, da ne bomo tako na lepem metali člane iz organizacije, kot se je to dogajalo pred nekaj leti. Pri vsaki stvari se sedaj temeljito razmotriva ne samo pri gl. odboru organizacij, ampak celo na društv. sejah in vedno manj je takih slučajev, da bi bili člani za kak majhen prešček vrženi iz organizacije. Pripravljen je tudi, da ni nihče med navzočih toliko nesposoben, da bi se kar tako meni nič tebi nič prodal. — In sedaj je vse ležeče na zborovalcih: Ako vidijo, da je združitev potrebna, glasujeta za, ako pa razvidite, da je nepotrebna, pa glasujte proti in zavrzite vso stvar.

Delegat Junko zahteva poimensko glasovanje, čemur se pa protivi gl. predsednik SSPZ, češ, da je to proti pravilom in da naj se vrši tajno glasovanje in da on odločno protestira proti poimenskemu glasovanju. Pri tem so se čuli razni medklici, velika večina za poimensko glasovanje in opozarjali so konvencijnega predsednika, da je bilo že takoj v začetku konvencije sprejeto, da kadar pride ta stvar na glasovanje, da se glasuje po imenih, ne pa tajno in da naj se pogleda samo v zapisnik.

Delegat Somrak pojasnjuje, da v tej stvari ni potreba nobenega predloga in da ima vsak zborovalec pravico zahtevati poimensko glasovanje in da se mu mora ugoditi in da nima nihče pravice zavreči te zahteve, kajti po parlamentarnem redu v Zdr. državah ima vsakdo pravico zahtevati na vseh javnih zborovanjih poimensko glasovanje.

Konvencijni predsednik izjavi, da še bo vršilo javno in poimensko glasovanje in da naj zapisnikar čita po vrsti imena zborovalcev in da naj se vsakdo izrazi "da" ali "ne."

Aug. Kužnik — vzdrži glasovanje; W. Rus — ne; John Kalin — ne; Martin Konda — ne; Levstik — ne; Haptnan — da; John Judnič — ne; Mohor Mladič — ne; Žlogar — ne; Dr. Kern — da; Pokelšek — ne; Tomazin — da; Omahen — ne; Lavšič — da; Junko — da; Zupančič — ne; Mahnič — da; Verbič — ne; Kovačič — da; Somrak — da; L. Levstik — da; Drešek — da; Lenko — da; Peter Kočevar — da; Kotnik — da; Bukovec — ne; Ferjan — da; Cera — da; Ivanšek — ne; Kastelic — da; Vrečar — da; Simec — da; Martin Kočevar — da; Leskovec — da; Strah — ne; Sterle — da; Stern — da; Stolar — ne; Tomič — ne; Fritz — ne; Modic — da; Lenček — da; Drčar — da; Trboš — da; Arbelj — da; Kolar — se vzdrži glasovanje; Božič — da; Kralj — da; Kastelle — da; Homar — da; Mauser — da; Pavlič — da; Orehnik — da; Britz — da.

Konvencijni predsednik izjavi, da je za rezolucijo odglasovalo 35 zborovalcev, 17 proti in dva sta se pa vzdržala glasovanja.

Delegat Somrak nato poda pojasnilo, da mora biti združevalna pogodba priobčena v uradnem glasilu, predno se vrši izredna konvencija in da ta seja mora daj določiti, kedaj se vrši.

Delegat Junko predlaga, da naj bo pogodba priobčena v petkotni izdaji Glas Svobode. Sprejeta.

Za izredno konvencijo se predlaga zasedanje v petek popoldne.

S tem je bil dnevi red četrtga zasedanja končan in konvencijni predsednik opozori zborovalce, da se peto zasedanje prične 5 minut pozneje, ker je bila ta seja toliko daljša.

Peta seja v petek popoldne.

Čitan je bil zapisnik in sprejet. Sklenjeno je bilo, da se odloči odstraniti in rešiti njim predložene zadeve. Delegatje ostanejo v dvorani, da dajo odsekoma potrebna pojasnila, ali da predložijo odsekoma svoje želje, da jih rešijo. — Popravek: V poročilu, ki je vori, da br. Somrak pove, da je član gl. odbora "Slovenske rodne podporne jednote" in da mu je predsednik jednote poročal, da so oni pripravljali raztresenost za konsolidacijo z zvezo, bi se moralo glasiti z "Slovenske delavske podporne zveze."